

KLUNDERT - Herman van Wiltenburg heeft in de schuur achter zijn huis een uniek apparaat staan. Herman (77) is de vader van Fred van Wiltenburg. Fred behoorde in het begin van de jaren tachtig tot de top van het Nederlandse langebaanschaatsen. Hij kreeg de schaatskunst op stalen Noren als ware met de paplepel ingegoten omdat zijn vader Herman in die tijd, en ook nog vele jaren daarna, schaatstrainer was van de Schaatsclub De Striene West Brabant.

Fred van Wiltenburg stond in 1980 en 1981 aan de top van zijn kunnen. In 1981 werd hij Nederlands Kampioen bij de A-junioren. In datzelfde jaar stond hij op de Nederlandse Ranglijst op de vijf kilometer als vierde achter schaatskanonnen als Iep Kramer, Frits Schalijs en Piet Kleine.

Ook zat hij in die jaren bij de Nederlandse Kernploeg en reisde met deze ploeg heel Europa af. De Klundertse bevolking werd daar toen zo enthousiast van dat er een supportersclub werd opgericht. Op de voorzichtige vraag van "waarom hij niet 'echt' doorbrak reageerde zijn vader wat teleurgesteld. "Als je in die tijd tot de Nederlandse top behoorde dan behoorde je ook bij de wereldtop, Fred had de pech dat er op dat moment mannen in Nederland schaatsten die wereld en olympisch kampioen werden." „Fred trainde in die tijd bij Egbert van 't Oever die er alles uit heeft

gehaald wat er in zat volgens zijn vader. En dat was natuurlijk heel wat, want meedraaien in de top van de Nederlandse Schaatsport kan zeker een topprestatie worden genoemd.

Afzien

Het was niet alleen voor Fred maar ook voor het gezin van Wiltenburg een prachtige maar ook een zware tijd. De vergoedingen van de K.N.S.B. waren minimaal en zeker niet genoeg om de reizen naar de trainingsbanen in Eindhoven en den Haag te bekostigen. Het gezin draaide volop mee in de schaatscarrière van Fred. Herman vertelde dat hij er wel een boek over zou kunnen schrijven. "Het was vooral moeilijk om de juiste mensen te vinden om schaats- en blessureproblemen op te lossen", vertelde Herman. Dit omdat de problemen vaak erg speciaal waren. Om b.v. het knellen van een eksterroog op te lossen gebruikte hij een smeedtang om in het leer van de schoen ruimte te drukken voor dat eksterroog. Hij vertelde dat er alleen gerommeld kan worden met de schoen aan de voorkant. Aan de achterzijde is een plastic plaat als versteviging ingebouwd die bij vervorming zou kunnen breken.

Korte baan

In zijn jonge jaren heeft Herman van Wiltenburg zelf ook nog wedstrijden geschaatst. Op de korte baan van 160 meter kon hij behoorlijk meekomen omdat hij een snelle starter was. "In een winter verdiende ik dan toch mooi het kolengeld voor het hele jaar", vertelt hij vol trots. Hij heeft zich altijd intensief met de schaatsport bezig gehouden. Eerst als schaatser, later als trainer en weer later als schaatsenslijper.

In 1956 kwam Herman in Klundert wonen. Het was toen een strenge winter en hij wilde graag meedoen aan een wedstrijd op het Verlaat. Omdat hij een licentie had van de KNSB mocht dat niet zodat hij toen maar onder een andere naam startte. Herman won nog ook. Hij is ook nog een jaar lid geweest van het bestuur in Klundert maar omdat men niet van plan was om zich aan te sluiten bij de KNSB werd hij lid en trainer bij de Striene. In 1990 werd hij door het bestuur van de Schaatsclub De Striene benoemd tot lid van verdienste. Het tinnen bord dat daar aan herinnerd staat nu op de schoorsteen te pronken. Omdat het op de juiste manier slijpen van stalen Noren voor wedstrijdschaatsers toen een probleem was is hij zich later toe gaan leggen op de ontwikkeling van een schaatslijpmachine.

Ronding

In tegenstelling tot wat een leek denkt zit er in zogenaamde rechtrijders ook een ronding. Deze ronding moet volgens Herman van Wiltenburg een deel zijn van een zuivere cirkel. Omdat de ronding natuurlijk maar minimaal is moet de straal van deze cirkel ongeveer 20 meter zijn. Om zo'n straal te slijpen met de hand is tot mislukken gedoemd. Herman liep al jaren met het idee rond om hiervoor een slijpmachine te ontwikkelen en te bouwen. Zelf is hij, een bankwerker van de oude stempel dus dat zou moeten lukken. Van de oude stempel betekent in dit geval dat hij nog geleerd heeft om zuiver vlak en haaks te vijlen. "Het slijpen van schaatsen heeft voor veel mensen iets mystieks", zegt Herman. "Een goed geslepen schaats maakt van een krabbelaar natuurlijk nog geen topper, maar er is vaak wel een verschil tussen dag en nacht als de schaats scherp is en in de juiste ronding geslepen. Zelfs schaatsen nieuw van de fabriek zijn vaak niet goed geslepen", stelt hij. De juiste straal van de ronding heeft niets te maken met de kwaliteit van het ijs maar wel met het gewicht en de stijl van de schaatser.

Machine

Hij bouwde een machine in zijn schuurtje achter zijn woning die bij aanschouwing uw correspondent even met de mond vol tanden deed staan. Om de juiste ronding te kunnen slijpen liet Herman bij een machinefabriek vier hardstalen mallen maken in de rondingen met een straal van 19,21,23 en 25 meter. Rond deze sjablonen bouwde hij zijn machine die een werkelijk professionele uitstraling heeft. Tijdens het slijpen, waarbij het blad van de schaats zuiver haaks zit ingeklemd, volgt de schaats de ronding van het sjabloon. De schaats wordt geslepen tot op de duizendste millimeter. Dit wordt gecontroleerd met een micrometer. De slijpstof wordt door een fabrieksstofzuiger afgezogen. Na het slijpen worden de ijzers nabewerkt met een wetsteen. De meeste wedstrijdschaatsers hebben zo'n wetapparaat altijd in hun bagage zitten.

Uniek

De machine is volgens Herman uniek, er is geen tweede van. Hij is machinegroen gespoten wat het geheel een professionele uitstraling geeft. Op de vraag waarom de machine niet commercieel wordt uitgebuit moet Herman het antwoord schuldig blijven. "Daar heb ik nog nooit aan gedacht", bekent hij. Is dat niet zo bij vele uitvinders? Wel geniaal maar niet commercieel? Ook andere schaatsers, die hun schaatsen perfect geslepen willen hebben, kunnen bij hem terecht. Bij het vertrek vertelt hij nog even dat zijn zoon Fred in het boek 100 jaar K.N.S.B. diverse malen vermeld staat compleet met foto. "Daar ben ik best wel beretrots op", zegt hij bij het afscheid in de deuropening.

Ties Steehouwer